

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefranktranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za trosenost 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasni po ceniku in dogovoru, davski posebe. Pošt. čk. rač. 11.753. Telefon 45-86

Sami moramo skrbeti za ugled lastnega stanu

Ni to prvič v zgodovini našega stanu, da se učiteljstvo obrekne in blati pred širšo javnostjo. Pred preprostim ljudstvom, ki je njemu in njegovemu naraščaju učitelj določen za vzgojitelja in svetovalca, ga hočejo ponižati in mu vzeti ves ugled. Hočejo ga onemogočiti s podcenjevanjem njega samega, njegovega dela in tudi njegove sposobnosti. — Hočejo! — Nas pa mora zanimati, v koliko bi bili tako hotenje in njemu sledeči poizkusi učinkoviti, v koliko lahko ovirajo pravičen razvoj našega stanu — nam škodijo in v koliko bi jih mi z lastnimi močmi lahko preprečili, onemogočili, ali pa vsaj ovirali.

Nepravilno bi bilo misliti, da ostanejo taki napadi brez posledic, da nam ne morejo škoditi. Prav zaradi tega, ker lahko povzročijo stanu kot celoti neprecenljivo škodo, ker ovirajo njegov razvoj in stremenje po absolutni demokratizaciji šolstva, je naša dolžnost upreti se takim poizkusom.

Povsem razumljivo je, ako nam drugi kratijo ugled in s pavšalnimi obdolitvami blatijo ves stan, da nastaja iz tega posledica, ki nalaga vsemu stanu dolžnost, da stopi v obrambo svoje časti, svojega ugleda in tudi svoje avtoritete. Sami moramo pravilno vrednotiti svoje delo in se zavedati odgovorne naloge, ki jo imamo. V prvi vrsti moramo sami skrbeti za svoj ugled z izrazitim ponosom na pripadnost tako važnega stanu. To in pa zavest, da kdor blati celoten stan, ni upravičen in tudi ne poklican, da išče in določa »časne izjeme« med nami, nas mora še bolj povežati in trdno in homogeno celoto, ki se bo spontano uprla vsakemu napadu in tudi poizkusu omalovaževanja našega poklicnega šolskega in izvenšolskega dela. Pogled vase in objektivna lastna ocena naj pokažeta vsakemu učitelju in vsaki učiteljici, da škodi najbolj samemu sebi, ako s prištevanjem med »časne izjeme« dopušča izpade in napade na svoje sotovariške (ice) ali pa na ves stan. Bomo trdni v obrambi samega sebe in lastne časti, pa tudi, in to v prvi vrsti v obrambi časti celotnega učiteljskega stanu. Samozgovo, samozavest in kritično presojanje samega sebe so najvažnejše osnove našega skupnega prizadevanja dvigniti ugled stanu na ono višino pomembnosti in veljavnosti, ki mu pripada zaradi važne in odgovorne naloge med narodom. To prizadevanje nas bo nujno dovedlo do pravega iskrenega tovarištva, ki ne izključuje medsebojnega starostnega in staršinskega spoštovanja. Kajti prav pomanjkanje tovarištva je često vzrok, da se mnogi tudi iz naše srede pridruži nerazsodnim obrekovalcem, ki blatijo posameznike in ves stan.

Pogled na zgodovinski razvoj učiteljskega poklica nam pokaže povsem jasno in razločno, kako težka in z najrazličnejšimi ovirami preprejena je bila pot našega stanu od učitelja-cerkovnika do učitelja-državnega uradnika. Dobro se zavedamo kakšen je bil ugled in položaj učitelja v konkordatski dobi in kako, rekli bi z naravnost nadčloveškimi naporii naših tovarišev in stanovske organizacije v preteklosti, se je posrečilo dvigniti pomen in tudi ugled učiteljstva od stopnje na stopnjo do sedanje višine. Toda sama potreba in pomen stanu ne ustvarjata tudi ugleda, spoštovanja in veljavnosti, pač pa je nujno potrebno, da za ugled in avtoriteto stanu skrbijo njegovi posamezni pripadniki, ki morajo prav zaradi poznanja preteklosti jasno in odločno usmeriti svoje korake v bodočnost. Ne samo kot delavci v šoli in med narodom, marveč tudi kot izraziti in borbeni člani stanovske organizacije, morajo skupno z vsemi pripadniki učiteljskega stanu s ponosom stopati v vrste branilcev naše časti, našega ugleda.

In prizadevanje in delo za ugled, ki nam ga drugi osporavajo, skušajo zmanjšati ali povsem odvzeti?

Spoštovanje učitelja, ki se je s svojim delom povzpela do osebnosti, ne morejo omajati razni papirnati pamfleti. S temeljitim proučevanjem razmer v službenem kraju spoznava potrebe ljudstva, iz šolske sobe stopa med ljudi, svetuje in pomaga, a nikoli ničesar ne vsiljuje. S lastnim delom dokazuje pravilnost svojih nasvetov in si s tem pridobiva zaupanje in spoštovanje ljudi, med katerimi dela. Ugleda tako priljubljenega učitelja ne more nihče omajati z raznimi natolcevanji, a tudi premostitvev po službeni potrebi ga ne more zabrisati.

Današnji učitelj — učitelj, ki hoče biti osebnost, se ne udinja nikomur več za propagatorja raznih strankarskih načel, marveč velja za neposrednega kulturnega delavca med ljudstvom. Doba, ki je Cankarju dala pobudo za »Pohujšanje v dolini šentflorijanski« in za »Hlapce«, je za nami. Odločno pa se moramo upreti vsakemu poizkusu, ki bi stremil za ustvarjanjem pogojev za povratek učiteljstva v take čase. S spopolnjevanjem samega sebe in z izkristaliziranjem značajev, a predvsem s ponosom na stan in s svojim delom onemogočimo vsako podcenjevanje, vsako oma-

O kmečko nadaljevalnem šolstvu

Ker je bilo letos pri razpravah zasedanja banskega sveta mnogo govora o kmečko nadaljevalnem šolstvu, naj povem tudi jaz nekaj misli k temu, ker bo treba od razprav preiti k delu samemu ter kmečko nadaljevalnemu šolstvu dati ono svobodo razmaha, kakršno danes časi zahtevajo od nas, da ne bomo vedno samo govorili in pisali o volji, ki jo imamo, da pomagamo kmetu, nego da raje več zanj storimo. — Če je strokovno nadaljevalno šolstvo za izobrazbo obrtnega vajenca potrebno, o čemer ne more biti razpravljanja, saj ga šola v pogledu izobrazbe volje, hotenja in razmaha često osamosvoji, da koraka skozi življenje v današnji ostri medsebojni konkurenci kot cel in zrel mož, potem pač ni dvoma, da je treba tako dvigniti tudi našega kmečkega fanta in dekle. Tudi on, pa najbolj on mora biti v teh in bodočih težkih dneh cel človek, kateremu bo ljubezen do poklica, do grude najvišja zapoved, vtelešana v njem samem, zrasla z njim v celoto, da ga manjša ali večja nesreča na domačiji ne bo vodila v škodoželjnost sovraštva, ne rahljala vezi med njim in zemljo, da mu ne bodo uhajali pogledi preko gričev in hribov ter iskali nove zarje z novimi upi in načrti. On mora najbolje vedeti, da zasaja plug in motiko pod zarjo, ki mu edina more dati blagoslov. — Ko fant, 14-leten, zapusti staro ali »nov« šolo, se znajde nad njim samim mnogo vplivov, ki ga pod pritiskom razmer okolja usmerjajo več ali manj na razna pota in zadene pravo pot sam v toliko, kolikor je v njem klenega, prirojenega ali privzgojenega! Če mu je bila šola »kasarna«, kot pravijo naši pedagogi iz poskusnih razredov, ali če je izšel iz delovne šole same, mu ona ni dala in mu ni mogla dati trdne osnove, na kateri bi gradil kar naprej, ko se znajde v resničnem življenju obdelovalna polja ali vinograda. — Učenec, ki je zapustil šolo in se gre nato učiti obrti, je obvezen obiskovati strokovno nadaljevalno šolo. V naši banovini je kmečko nadaljevalnih šol iz leta v leto več, pa še daleč ne toliko, da bi mogli govoriti o splošni izobrazbi kmečke mladine. Vsak izvršuje svoj poklic z uspehom le, če ga istočasno izvršuje z veseljem in voljo in znanjem. Ko gre kmečki fant ali dekle iz šole, se prične zanj povsem novo življenje. Dela na domačiji, ker mora delati, rad gre v gostilno ali na večerno pohajkovanje, najde si raznoliko družbo, v mislih in besedah zavida one, ki nič ne delajo — pa vendar žive.

Ko bomo našega kmečkega fanta in dekle usposobili, da bo stremil za izboljšanjem svojega položaja edino s pomočjo samega sebe in v svoje volje, smo dosegli vse! — Ne samo tisti, katerega za njegovo delo v državni

službi država plačuje, nego vsak, prav vsak, pa najbolj še naš kmečki človek mora biti s svojo grudo v ljubezni tako tesno spojen, da bo od bil in skušal odbijati vsak napad, ki bi bil usmerjen v našo grudo, naš jezik, našo državo. On mora verovati v resnico, da ima vse in prav vse, kar pod božjim soncem v današnjih časih človek na svetu imeti more. On pa tudi mora biti pripravljen, da niti del od tega, kar ima, ne da, on mora znati to dovolj ceniti, spoštovati, ljubiti. Da bo tak posestnik, mora biti tako vzgojen fant, dekle! Z izobrazbo ga usposobimo, da si svoj položaj izboljša, pa da bo potem pripravljen za celoto in za svoje storiti vse, kar bi domovina od njega zahtevala. Brez godrnjanja, brez nevolje, brez jeze v srcu! — Za tako vzgojo je res, da je treba celih ljudi, a niti najmanj ne dvomim, da ga ni med učiteljstvom takega, ki ne bi hotel vzgojiti tak rod. — Da se najdejo, če smo odkriti, izjeme vsepovsod, v vsakem stanu, je res. Ni pa še to razlog, da postaja učiteljski stan često vsesplošna tarča. Učitelj, ki nima ugleda, ki so mu ga vzeli, ne more imeti uspeha. Ali ne mislimo često premalo na dneve za nami? — Kmečko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo mora voditi usposobljeno učiteljstvo, ki dobera pozna življenjski problem in razmere kraja, kajti držati se je načela, da se v vsakem kraju vodi in preživlja ljudstvo le ena sama kmetijska panoga, ena ali dve sta zastopani delno, ostale so postranske. Moj bivši profesor je rad naglašal »Učitelj mora vse znati!« Prav je imel, jaz samo dostavljam »da često tudi vse potrpete«.

Še to: stroški za vzdrževanje teh šol so z ozirom na njih pomen tako majhni, da bi bilo kaj lahko izvesti obveznost tega šolstva vsaj tam, kjer je dovolj usposobljenih učnih moči na razpolago. Prirediti pa je treba mnogo strokovnih tečajev za učitelje in učiteljice! Smatram drugo nalogo tega šolstva za enako važno, kajti naša kmečka mladina mora stati kot najtrdnější branik, kjer ne bo nobene špranje za dohod tujim in škodljivim vplivom našega narodnega žitja in bitja. Učitelj, kot vzgojitelj in pedagog, ki ima ta cilj kot najvišji imperativ svojega dela, bo to najlaže in rad dosegal. — Isto velja za naša dekleta, saj le malokatera more v mestno kuhinjo, pa še ta ji često ne nudi tega, kar bo potrebovala kot gospodinja.

S tega stališča, ne s strokovnega, sem hotel povedati nekaj o tem šolstvu, s pričetim delom je treba nadaljevati. Reforma sama naj prične na učiteljskih, nadaljuje naj se v ljudski šoli, končuje pa v obvezni kmečko-gospodinjstvo nadaljevalni.

Š. Ljubo.

Šolstvo in prosveta v dravski banovini

Iz poročila v bankskem svetu

(Nadaljevanje)

Dotacije

V banovini je 812 šolskih občin, ki so vključene v 403 podeželske upravne občine in 4 občine avtonomnih mest.

K vzdrževanju ljudskih šol za proračunsko leto 1939/1940. prispevajo: upravne občine po proračunih A 10.001.552 din, banska uprava po proračunih B 17.320.000 din, samoupravna mesta 2.521.368 din. Skupaj 29.842.920 din ali več od leta 1938/1939.: upravne občine 1.205.575 din, banovina 1.750.829 din. Skupaj 2.956.404 din več, kar gre v glavnem na račun novih šol in oddelkov.

Samoupravna mesta pa prispevajo 949.596 din manj kot preteklo proračunsko leto. V glavnem zato, ker so poravnala stare obveznosti in ker so se ljudske šole v mestih glede svojih potreb v splošnem ustalile in uredile.

Aktivni zaostanki šolskih občin

Po stanju z dne 31. julija 1939. dolgujejo upravne občine krajevnim šolskim odborom še 6.028.610 din, to je 1.308.958 din manj kot lani ob istem času. Ta vsota se bo v nekaj letih mogla plačati; zato se skrbi, da so tekoči proračuni odobreni v okviru resnih potreb šol in v soglasju z upravnimi občinami.

SOCIALNE AKCIJE BANOVINE ZA ŠOLSTVO

Božičnice

Banovina je dala za božič leta 1938. prispevek 300.000 din v blagu za obleko revne šolske mladine ljudskih in meščanskih šol. Blago so prejeli krajevni šolski odbori, ki poleg učiteljstva sodelujejo pri božičnici. Obdarovanih je bilo 764 šol, in sicer vse one, ki so predložile sezname in priredile božičnice.

lovaževanje in sramotenje učiteljskega stanu. S tako obrambo bomo orožje napadalcev povsem skrhalo in napadi bodo prenehali.

Sami smo v prvi vrsti poklicani, da si priborimo ugled in spoštovanje. To hočemo in tudi bomo!

Iz poročil krajevnih šolskih odborov in šolskih upraviteljev se razvidi, da obdaritev z oblačilnim blagom doseže v polni meri svoj namen, obenem pa vzpodbuja tudi krajevne činitelje, da z darili sodelujejo pri božičnicah.

Posebna važna je ta akcija za šole na državni meji in v narodno mešanih krajih, kamor je šlo največ blaga.

Solske kuhinje

Po naših šolah je bilo 92 (od lani + 22) šolskih kuhinj, ki so dajale revni šolski mladini toplo hrano. Ljudske šole so bile s posebno okrožnico opozorjene na važnost šolskih kuhinj, in to posebno v pasivnih krajih, kjer so delavci, viničarji itd. Za te kuhinje je bilo razdeljenih 33.000 din.

Samoučila

V posameznih predelih naše banovine vlada taka revščina in pomanjkanje, da je izključeno, da bi starši preskrbeli otroke s šolskimi potrebščinami. Da je pouk v teh krajih, kjer nimajo knjig in zvezkov, zelo težaven, je pač samo ob sebi razumljivo. Banska uprava je odposlala tem krajem za 80.000 din zvezkov, za 20.000 din pa drugih neobhodno potrebnih samoučil.

MEŠČANSKE ŠOLE

V banovini je sedaj 43 državnih in 8 zasebnih meščanskih šol. Š. šol. letom 1939/1940. je prirasla nova državna meščanska šola v Kamniku, na meščanskih šolah v Gornji Radgoni, Domžalah, Kranju in Slovenskih Konjicah smo dobili postopne razrede, meščanska šola v Zagorju pa je postala letos popolna.

V novo ustanovljeno meščansko šolo v Kamniku se je vpisalo v prvi razred 50 učencev. Na vseh meščanskih šolah je bilo v začetku šolskega leta 1939/1940. 9182 učencev in učenk (4834 učencev in 4348 učenk), v zasebnih pa 1266 učenk, skupaj torej 4834 učencev in 5614 učenk, ali vsek 10.448. Število vpisanih učencev in učenk je letos za 177 manjše od lanskega leta, in sicer na državnih za 70,

na zasebnih za 107. Število je padlo, ker nekatere šole (Zagorje, Konjice, Slovenj Gradec, Kranj, Jesenice, Trzic, Domžale in Rakek) niso mogle sprejeti vseh prigašenih učencev zaradi pomanjkanja prostorov.

Na vseh državnih meščanskih šolah je 262 oddelkov, v zasebnih pa 36, skupaj torej 298 oddelkov. V državnih šolah je naraslo število oddelkov za 10, ker so v nekaterih šolah prirasli novi razredi.

Najmanjša meščanska šola je v Senovem, ki ima 67 učencev in učenk, največja pa na Jesenicah, ki ima 444 učencev in učenk.

Stanje učiteljstva v državnih meščanskih šolah je sledeče: upraviteljev je 43, usposobljenih učiteljev 190, absolviranih filozofov (pripravnikov) je 29, honorarnih učiteljev filozofov 18, ljudskošolskih učiteljev, dodeljenih meščanskim šolam 88, učiteljic ženskih ročnih del 13 in honorarnih strokovnih učiteljev 19. Konec oktobra je bilo nastavljenih (dodeljenih) v meščanske šole še 19 absolventov višjih pedagoških šol, tako da znaša število učiteljskega osebja v vseh državnih šolah 419.

Ker manjka v meščanskih šolah kljub temu še okoli 60 učiteljev, je kraljevska banska uprava ponovno zaprosila pri ministrstvu prosvete za 390.000 din izrednega kredita, da bi mogli izpolniti največje vrzeli s honorarnimi učnimi močmi.

V zasebnih meščanskih šolah je vse učiteljstvo pravilno usposobljeno.

Zaradi pomanjkanja učiteljstva tudi letos ni bilo mogoče uvesti v državnih meščanskih šolah prostih predmetov, razen zbornega petja in kuhanja, ker so se morali uporabiti krediti, ki jih je dala banska uprava, za honorarne učitelje obveznih predmetov.

Državne meščanske šole vzdržujejo občine s podporo banovine. Vzdrževanje meščanskih šol stane letno ca. 3.200.000 din; banovina prispeva k temu 360.000 din; na učena pride povprečno 336 din vzdrževalnih stroškov na leto.

Solski prostori so neprimerni, odnosno pomanjkljivi: v Ljubljani na I. deški, v Senovem, v Litiji, Zagorju, na Jesenicah, v Vojniku, na Rakeku, v Konjicah in Gor. Radgoni. Težke gospodarske razmere zavirajo zidavo primernih poslopj, vendar so nekatere tako nujno potrebna, da ne bo mogoče več odlašati z zidavo. Novo poslopje za meščansko šolo se je zgradil v Ljubljani (I. mešana meščanska šola Vič), deloma je pa dovršeno že tudi poslopje za meščansko šolo v Črnomlju.

Za nove meščanske šole so se priglasili iz Višnje gore, Device Marije v Polju in Slivnice; potrebni bi še bili meščanski šol v Šmarškem n gornjegrajskem okraju.

Kot že prej za prvošolce v srednjih šolah, je izdal letos prosvetni oddelek »Navodila staršem ob vstopu otrok v meščansko šolo«.

(Dalje prih.)

Vabilo na

REDNO LETNO SKUPŠČINO ZADRUGE »UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI«,

ki bo v nedeljo, dne 7. aprila 1940., v prostorih Učiteljskega doma v Ljubljani, Zibertova ulica 27. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Otvoritev po predsedniku.
2. Poročilo gospodarskega odbora.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Revizijsko poročilo.
6. Računski zaključek za l. 1939.
7. Poročilo nadzornega odbora.
8. Sprememba pravil.
9. Volitve.
10. Samostojni predlogi.
11. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi letna skupščina ob napovedanem času ne bila sklepna, se bo vršila čez pol ure druga skupščina v istih prostorih in z istim dnevnim redom brez ozira na število navzočih zadrugnikov.

Učiteljski dom kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani, r. z. z o. z., 12. marca 1940.

Vrhovec Stanko s. r., Starman Fran s. r., predsednik, tajnik.

Dusebina:

Sami moramo skrbeti za ugled lastnega stanu.

O kmečko nadaljevalnem šolstvu.

Šolstvo in prosveta v dravski banovini. Še nekaj misli o »Domu učiteljic«.

UČITELJSKI POKRET: Učenci našega okraja.

LISTEK: Težka zadeva.

Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Stanovska organizacija JUU.

Brijetne in zadovoljstva polne velikonočne praznike!

JUU — SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO
UREDNIŠTVO IN UPRAVA »UČITELJSKEGA TOVARISA«

Še nekaj misli o „Domu učiteljic“

Na poziv zadruga »Doma učiteljic« sem poizkusila z agitacijo med tovarišicami. Različni odgovori in izgovori tovarišice so mi dovolili vpogled v njihovo mišljenje in razpoloženje napram naši edini ženski stanovski organizaciji. Zdi se mi, da vse premalo cenijo in upoštevajo pomen našega doma.

Izgovor: »Imam svojce, svoj dom, skupnega doma ne bom rabila.« Dom ni mišljen samo kot zavetje posameznih; še večji je njegov pomen kot središče našega skupnega udejstvovanja. Polnovredne zrele žene smo poklicane delati v vseh smereh, ki jih zahtevata življenje in čas, v katerem živimo. Z našim osredotočenjem bi dvignile ugled vsega stanu in tej skupnosti smo dolžne žrtvovati prispevek, ki je za posameznico malenkost, a za skupno prizadevanje pogoj uspeha.

Izgovor: »Sem članica že tolikih društev!« Izmed vseh potrebnih društev mora biti za nas naša ustanova najvažnejša. Nas ne bo podpiral nihče drug, ako pa odrečemo svoji organizaciji pomoč, mora propasti. Kdo nas bo še upošteval, ako se ne znamo ceniti same!

Izgovor: »Imam družino, skrbim za starše, za brata, za sestro.« Poleg obveznosti do družine imamo dolžnosti tudi do širše družine — do svojega stanu. Kako sijajen vzgled stanovske zavednosti so nam naši tovariši! V dobi, ko je bil slovenski učitelj najbolj ponižan in najslabše plačan, si je znal z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo ustvariti celo vr-

sto kulturnih in gospodarskih organizacij, ki mu zavidajo vsi drugi stanovi. Družinski očetje, tovarišice, ki so tudi skrble za svojece, se niso ustrašili žrtev, kadar je to zahtevala skupnost. Po številu presežemo tovariše, ali jih dosegamo tudi po solidarnosti? Zahtevamo enakopravnost, toda ta ne prinaša samo pravic, še več nam nalaga dolžnosti in odgovornosti.

Tovarišice! Naše predhodnice so ustvarile temelj, začetek je tukaj, naša ustanova se počasi razvija — toda zadruga je živ organizem. Kot prvi pogoj morata biti zdrav koren in krepko deblo, sok pa mu morajo dovajati široko razpredene korenine in koreninice. Kakor rastlina brez teh ne bi uspevala, tako se tudi organizacija brez pomoči in sodelovanja številnih članic ne more razvijati in rasti. Položaj, v katerem se nahaja naša zadruga, zahteva naše krepke moralne in gmotne zaslonbe. Dajajte, h katerim nas poziva »dom«, zmore vsaka izmed nas, samo malo dobre volje je treba.

Naš letošnji občni zbor, ki smo ga napovedale za 22. t. m., bo verna slika naše zrelosti in moralne sile. Postavil nas bo pred odločitve, od katere zavisi izvedba naših načrtov in nadaljnje delo. Zato vas nujno pozivamo vse tovarišice, pridružite se nam in podprite nas, ker le v široki skupnosti nam je zagotovljen časten uspeh!

Članica zadruga »Doma učiteljic«.

UČITELJSKI POKRET

Učenci našega okraja

Kot je že poročal v 30. številu letošnjega Učiteljskega tovariša tov. Kimovec France, je učiteljstvo v laškem okraju sklenilo po programu Učiteljskega pokreta študirati učence na svojih šolah in na osnovi teh podatkov napraviti pregledno bazo za metodično in didaktično upravičenejši način dela v razredu.

Ker je verjetno, da bi se še kako drugo učiteljsko društvo zavzelo za tak način mladinskega dela, objavljamo vzorec kartotečnega lista za poedinega učenca z navodilom vred.

Ona sreska društva, ki pristanejo na to delo, naj najkasneje do 1. maja 1940. javijo tajništvo Učiteljskega pokreta — odseku sekcije JUU v Ljubljani, Franciškanska ulica 6, število anketnih listov z obvezo, da bodo poravnale malenkostne stroške za razmnožitev oz. tiskanje teh pol.

Šola: Razred: Razrednik:

Anketna pola o učencu

Datum anketiranja:

A. Podatki o družini: 1. Priimek in ime učenca: — 2. Kraj in hišna številka: — 3. Družinski člani: — 4. Družinski člani nad in pod 15 let: — 5. Poklic staršev: —

B. Stanovanje: 1. Kje stanuje: — 2. Število stanovanjskih prostorov: — 3. Število postelj: — 4. Kako spi: — 5. Kje spi: — 6. Posteljno perilo: — 7. Čas spanja: —

C. Imovinsko stanje roditeljev: 1. Lastnik hiše: — 2. Koliko ima vse zemlje: — 3. Koliko ima plodne zemlje: — 4. Koliko ima zemlje v najemu: — 5. Koliko daje zemlje v najem: — 6. Ali ima svoj plug in voz: — 7. Koliko ima konj in goved: — 8. Koliko ima svinj in perutnine: — 9. Ali pridelava zadosti za domačo celotno prehrano: — 10. Kaj prodaja od svojih kmečkih pridelkov: — 11. Katere kmečke pridelke mora kupiti: — 12. Ali obdeluje s posli in dninarji: — 13. Ali hodi kateri družinski član na dnino: — 14. Ali ima kateri član stalen dohodek izven kmetijstva: — 15. Ali ima nestalen zaslužek izven kmetijstva: — 16. Ali je zadolžen: —

Č. Učenčeva obleka: 1. Pokrivalo: — 2. Plašč: — 3. Obleka: — 4. Pulover: — 5. Predpasnik: — 6. Dežnik: — 7. Rokavice: — 8. Obuvalo: — 9. Nogavice: — 10. Perilo: — 11. Kakšna je delovna obleka: — 12. Kdaj menja perilo: —

D. Telesni razvoj: 1. Rojstni datum: — 2. Višina celega telesa: — 3. Sedežna višina: — 4. Obseg grudnika: in prsni indeks: — 5.

Obseg trebuha: in trebušni indeks: — 6. Teža: — 7. Pelidisi: — 8. Konstitucijski indeks: —

E. Prehrana: 1. Po jelovnikih za vse 4 letne čase: — 2. Po kalorijah: — 3. Do kdaj imajo kruh: — 4. Kakšno moko uživajo v kolikokrat dnevno: — 5. Do kdaj imajo sadje: — 6. Uživa alkohol: — 7. V čem obstoji ljudska hrana: —

F. Učenčevo delo: 1. Kakšna dela opravlja doma: — 2. Služi pri tujih ljudeh: — 3. Delovni čas, poleti — pozimi: — 4. Kje in kdaj se uči: — 5. Ima dovolj časa za učenje: — 6. Kaj želi postati: — 7. Kakšne nagrade in kazni dobiva: —

G. Učenčevo zdravstveno stanje: 1. Boleha na pljučih: — 2. Znaki rahitide: — 3. Je večkrat bolan: — 4. Katere telesne hibe ima: — 5. Je vidno duševno manj razvit: — 6. Zobje: — 7. Snaga: — 8. Kadi: —

Navodilo k anketni poli o učencu:

Ad A. 1. Priimek in ime, poleg tega tudi domače — hišno ime (Pivko Franc — Gašparjev). — 2. N. pr. Hudi vrh 16 — Za hosto. — 3. K. družinskim članom pristojevo roditelje in otroke, stare starše, strice, tete in njih potomce, ako žive v istem gospodarstvu. Tuji so: hlapci, dekle, pomočniki, tuji preužitkarji. Navedi ločeno po spolu (domači: 4 m. + 6 ž. = 10; tuji: 1 m. + 2 ž. = 3). — 4. Domači nad: 3 m. + 1 ž. = 4, pod 1 m. + 2 ž. = 3; tuji pod: ... — 5. Navedi glavni poklic (kmet-poglutar).

Ad B. 1. V hiši, koči, baraki... — 2. Štej samo prostore za bivanje: sobo, kuhinjo, predsobo, in to ločeno (1 k. + 3 s. = 4). — 3. K posteljam šteje tudi divane, otomane, zložljive postelje. Klop, ležišča na peči, hlevu, seniku označi posebej. — 4. Spi sam ali s kom drugim in število oseb na otrokovem ležišču (z bratom in hlapcem = 3). — 5. Spi na postelji, klopi, peči, senu...; v sobi, kuhinji... (v sobi na peči). — 6. Rjuhe ima, nima; kaj sleče ponoči, obleče nočno perilo (brez rjuh, sleče suknič in čevlje ali, na rjuhah v nočni srajci). — 7. Spat gre ob... vstane ob... = ... ur.

Ad C. 1. Hišni lastnik (oče ali posestnik X iz Laškega). — 2. V hektarjih ali oralih. — 3. Od plodne zemlje odštej površino gozda in pašnikov. — 4.—5. V hektarjih ali oralih. — 6. Da ali ne (plug — da, voz — ne, ali 2 pluga, 2 voza). — 7.—8. N. pr. 3 konji (z žrebeti), 7 goved (s teleti), 5 svinj, 12 kokoši, 3 gosi... — 9. Da ali ne. — 10. Pridelki, ki jih prodaja (sadje, jajca, svinje, stavbni les, drva, oglje). — 11. N. pr. moko, krompir... — 12. Posli so stalni (1 hlapec, 2 dekli, 1 pastir), dninarji samo sezonski, kolikor jih pač približno potrebujejo naenkrat za pomoč (4 m. + 5 ž. = 9). — 13. N. pr. 1 m. + 2 ž. = 3. — 14. N. pr. železniški delavec, rudar... — 15. N. pr. kot sezonski delavec v industriji, na cesti... — 16. Ima hipoteko na posestvu ali samo kratkoročno posojilo (hip).

Ad Č. 1. Kapa, klobuk, ruta (1 kapa, 1 klobuk). — 2. Zimski, letni plašč, pelerina, kratek suknič, pled (1 zim. plašč). — 3. Hlače, telovnik, suknič, ločeno po komadih, deklace cele obleke, krila, jopice (3 hlače, 2 telovnika, 2 sukničja; 3 obleke, 2 krili, 3 jopice). — 4. Vse pletene jopice. — 5.—7. Število komadov oz. parov. — 8. Čevlji, šolni, škornji, gumasta obutev; ako nima lastnega obuvala, čigavo nosi (1 čevlji, 1 škornji...). — 9. Število parov. — 10. Ločeno število srajc, spodnjih hlač, majic, kombinež, spodnjih kril (4 srajce, 3 spod. hlače, 2 majici). — 11. K dobri šteje tudi zašito. — 12. N. pr. vsak teden.

Ad D. 1. Dan, mesec in leto. — 2. Zmeri tesno od navpičnem drogu, ob zidu, bosega, v pozorju; vodoravna deščica naj se dotakne najvišjega mesta na temenu. Nanesi najprej višino 1 m od tal, od tu naprej naj bo metrska mera stabilno pritrjena. Meri s pravokotnim trikotnikom (60 stop.), ki mu po možnosti na daljši kateti pritrđiš vodoravno deščico (150,5 cm je otrokova višina). — 3. Otrok naj sede na stol in se s hrbtom navpično nasloni na šolsko tablo, hrbet zravnano; meri od sedala stola do vrh temena, ali pritrđi navpično na vodoravno sedalo stola metrsko palico in meri kot v primeru D. 2. (70 cm). — 4. Izmeri najprej vdih (kolikor more zajeti sape v se), nato naj iztisne vso sape iz sebe, in izmeri izdih; oba podatka zabeleži (77 — 67 cm). Meri v srajci ali golega. Merilni šiviljski trak napni čim više pod pazduho, vodoravno preko spodnjega dela lopatic in nad prsnima bradavicama; roke naj visijo mirno in mehko, ram naj ne dviga. Oba podatka seštej, razdeli z 2 in nato izračunaj indeks grudnika (77 + 67 = 144 : 2 = 72 cm. Indeks grudnika = 100 obodov grudnika : višina (= 7200 cm : 150,5 cm = 47,9 % višine). — 5. Obseg trebuha zmeri vodoravno malo nad popkom čez najožji del trebuha, brez napenjanja ali stiskanja in zabeleži (60,5 cm). Trebušni indeks = 100 obodov trebuha : višina (= 60500 : 150,5 = 40,2 % višine). — 6. Čim manj obleke, bos in samo v spodnjih hlačah oz. srajci. Postopaj pri vseh enotno in upoštevaj težo perila, kar takoj odštej (37,5 kg). — 7. Glej Prosveto št. 1., VIII. članek na str. 5.: Izračunavanje prehranjenosti po pelidisih, tab. na str. 7., ki jo popravi v toliko, da napišeš pelidisijske vedno točno med številke kg. (Število pelidisijskih 80 81 82 83 84 85... teža otroka v kg 9,15 9,50 9,83 10,2... itd.) V tem članku natančno izveš kako se določajo pelidisijski. Za podhranjenega smatrajmo pri nas otroke pod 94,5 pelid., za srednje (povprečno) hranjene od 94,5 do 100 pelid., za nadhranjene nad 100 pelid. — 8. Lorentzov Konstitucijski indeks je: višina — teža — (višina — 125) × 0,5 = 100 (velja od 6. do 14. leta, torej za naše šolarje). Rezultati pod 100 gredo v prid otrokovi telesni razvitosti, nad 100 pa v breme. 150,5 — 41 — (150,5 — 125) × 0,5 = 109,5 — 12,25 = 97,25, torej 3,75 v

blaga za damske in moške obleke

A. & E. Skabernè

Ljubljana

plus. Za mladostnike od 14. do 18. leta je indeks: višina — teža — 10 = 100 (162 — 51 — 10 = 101, torej 1 kg minus). (Indeksi so vzeti po doc. dr. B. Škerljju.)

Ad E. 1. Izberi si v vsakem letnem času 1 teden, ko niso vmes kaki večji prazniki in zaslišuj otroke, kaj so prejšnji dan zaužili. Zabeleži datum začetka in konca preizkušanja. Kontroliraj točnost izjav pri bratcih in sestricah preizkuševanca event. pri starših. — Jelovniki: **ponedeljek**: zajtrk: kava, žganci; 1. juž.: kruh; kosilo: postna juha, krompir, žganci; 2. juž.: kruh; večerja: koruzni močnik, mleko; torek: slično; sreda: ... Za vsakega učenca napravi posebno polo, razdeli po dnevih in obrokih. — 2. Ako hočeš ugotoviti prehrano po kalorijah, si oglej v isti števil. Prosvete na str. 8. Mencejev članek: Metoda za preiskovanje prehranjenosti po njeni kalorijski vrednosti, Jurancičev članek na str. 14.: Ljudska prehrana na Telčah, in Pavčičev članek na str. 16.: Metoda preiskovanja prehrane trboveljskega delavskega otroka. — 3. Približno do katerega meseca v tem letu jim je zmanjkalo domače moke za kruh. Ako nikdar nima kruha, tudi beleži. — 4. Posneto, neposneto, v mlečnih jedilih. — 5. Gl. E. 3., enako ugotovi. — 6. Priložnostno, redno, koliko kozarcev (del) dnevno, tedensko vina, sadjevca, žganja. — 7. Naštetje najvažnejših artiklov hrane poleti, jeseni, pozimi, spomladi, kakšne kombinacije so, najobičajnejše v delavnikih, o praznikih; označi potrošnjo govedine, svinjine na teden ali mesec...

Ad F. 1. Pomaga v gospodarstvu, gospodinjstvu, hodi na dnino. — 2. Kot pastir, pestunja... — 3. Koliko ur dnevno dela poleti, od ... do ..., pozimi od ... do ... — 4. V sobi, zvečer... — 5. Da ali ne. — 6. Ako se ne more odločiti, pusti prazno. — 7. Nagrade: v jedi, slaščicah, denarju, vsakdanjih potrebščinah; kazni: kreganje, tepež, brez jedi...

Ad G. 1. Da, ne, neznano. — 2. Na okončinah, hrbtnicah, glavah, zobeh; da, ne. — 3. Da, ne. — 4. N. pr. šepa. Sicer prazno. — 5. Da, ne, znaki, vzrok po možnosti (slabo nadarjen zaradi alkohola). — 6. Celi, karice, škrbast. — 7. Telesna, obleke — primerna, neprimerne. — 8. Kadi priložnostno, redno — koliko cigaret dnevno.

Ne ustrašite se preveč obilice vprašanj. Kdor si bo znal delo razdeliti in ga vplesti v svoje redno šolsko delo, bo imel od njega dvojni dobiček. Do konca tekočega šolskega leta morete imeti zbran ves ta material. Z bodočim šolskim letom pa bomo študirali duševni razvoj istih otrok. Vprašanja bodo tako sestavljena, da bo tudi nerojen psiholog mogel dati nanje zadovoljiv in točen odgovor. Ta navodilni listi razmnoženi, ne bomo prilagali navodil. Pavčič Marijan

Mladinska mafica

—mm Seliškarjeva socialna mladinska po-vest »Janko in Metka«, ki je izšla v naših rednih publikacijah v preteklem letu, je začela izhajati v ponatisu v Mladinskem listu v Chicagu v Ameriki.

—mm Najlepši velikonočni dar so »Pirhi«, zbirka najboljših bolgarskih mladinskih pravljic. V zbirki je zastopanih 21 bolgarskih pisateljev s 26 sestavki. Knjiga je izšla v velikem formatu na finem papirju. Knjigo je opremil ing. arh. Omahen. Pri ilustrativnem delu pa je zastopanih 26 najboljših slovenskih ilustratorjev, in sicer Milko Bambič, Viktor Cotič, Maksim Gaspari, France Gorše, Božidar Jakac, Elko Justin, France Kralj, Mara Kraljeva, Gojmir A. Kos, Tine Kos, Miha Maleš, France Mihelič, Janko Omahen, Slavko Pengov, Nikolaj Pirnat, France Podrekar, Ksenija Prunkova, Ljubo Ravnikar, Maksim Sedej, Rajko Slapernik, Hinko Smrekar, Saša Šantel, Mirko Šubič, Fran Tratnik, Janez Trpin in Drago Vidmar. — O tej posrečeni zbirki, ki je tudi zaradi svojega ilustrativnega dela posebnost svoje vrste, so pisali obširno tudi srbski, bolgarski, nemški in češki listi.

Kdor knjige še nima, naj jo naroči. Kartonirana stane 20, vezana 26 din.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Članstvu Učiteljskega pevskega zbora sporočamo, da bo prihodnji pevski tečaj 19., 20. in 21. aprila v Trbovljah. Natančnega programa za ta tečaj danes še ne moremo objaviti, storili bomo pa to takoj po seji vseh sodelujočih sreskih društev v Zidanem mostu. Članstvo prosimo, da na ta pevski tečaj računa pri svojem delu. Vse podrobnosti bomo objavili v okrožnici. Tajništvo.

Hudinjiski:

Težka zadeva

Pomladansko jutranje sonce je sililo skozi okno na moje oči. Bili smo še v hudi zimi, toda sonce se ne dá varati, ko pride njegova doba. Skoz polpriprte trepalnice sem zrl ve-sele žarke, ki so obetali lepši letni čas. Ampak kljub temu nisem bedel; močno sem spal in mi ni niti padlo v možgane, da bi utegnil kmalu nastati dan in da bo treba vzdigniti glavo, pa s polnimi rokami zgrabiti za delo. Prav za prav sva spala oba, jaz in on. Namreč narod. Narod je ležal na drugi strani, blizu vrat, in brez dvoma je tam od ozkega okna vleklo po njem. Takole bi se lahko navlekel revmatizma; kajti v spanju se lahko marsikaj zgodi: razgladiš se in se gotovo prehladiš; vleče po tebi od vrat, od okna, od mrzlih sten, skozi preperle in premočene blazine. Pa imaš potem pravega hudirja; bolezen zajaše viseča ramena in te stisne s koščenimi koleni za vrat, da zaripneš v obraz. Ubogi narod! Vendar — in to je tista čudna slovenska sreča! — se vedno nekdo najde (to je dobro, da se najde), ki poskrbi zanj, za tega siromaka, in si s skrbmi stke zaslug, da je lepo. Zgodi se vedno, da se odpro ob določeni uri vrata in vstopi mož (vedno je mož), da pomore nebogljencu, ga morebiti pogrne, če se je v spanju razgalil in povzročil grdo pohujšanje, in da napravi čezenj križ.

Ali bo tako tudi; je pomlad obetajoče jutro? Revmatizem se je vidno selil v ubogo narodovo telo, od mrzlih sten je pihalo v razgaljeno truplo, in ni bilo čudno, da je narod včasih zakašljaj, votlo in bobneče, kakor da bi se pripravljalo neurje za gorami. Negibno sva ležala oba, jaz in on, in spala naprej. Stiskal je svoj hrbet ob mene, da bi se vsaj od te strani ogrel, in rad sem mu prepustil del toplote, del tega čudnega idealizma. Toplota je kakor idealizem, toda ni denar. Spala sva — v podzavestju pa sem čutil njegovo pričakovanje Njega, ki se je bil postavil čezenj za varuha.

Vsak varuh mi je bil vedno nekaj milega in dragega, ker se mi je zdel dober človek. Poznal sem enega, ki je tako dolgo čuval svo-

jemu varovancu mast, da si le-ta ni imel s čim zabeliti svojega neslanega soka. In vsa ta mast se je z varovancevega telesa preselila v varuhovo telo. Kolikokrat je pozneje on, varuh, razlagal: Ne bil bi dobrotnik, če ne bi bil sam užil vse masti; kajti za nebogljenca mast ni koristna, utegnila bi škodovati njegovim jetrom — ali Bog se ga usmili! — mu pričarati žolčne napade! Resnica je ostala resnica, da je varuh dobro bitje, in da je za ubogi narod samo sreča, imeti ga, dobrotnika, nad seboj in nad svojim premrlim truplom.

Ure so tekle, a spanja ni bilo konec. Telo na drugi strani je drgetalo kakor šiba nad vodo. Gotovo bo tisti nekdo vsak čas tu, pa bo storil svojo dolžnost in si s skrbmi stkal zaslug zanj. Odprla se bodo vrata in vstopil bo tolsti mož (tisti, ki je pojedel mast), mili varuh uboega trupla, in ga bo morebiti pogrnil in napravil čezenj križ.

Zgodilo se je. Za hip so se odprla vrata in v sobo se je vsul blagodejen trak sončnih žarkov. Reakcionar ni mogel nikoli zadihati pomladi in ni slutil, kaj je prišlo z njim. Obstal je pred posteljo. S premišljajočimi očmi je motril narod pod seboj; videl je drgetanje prezebajočega telesa, slišal sumljivo sikanje v prsih, gledal otekle sklepe revmatičnih udov. Vse to je spoznal, a ni mogel pomagati, zakaj tedaj — o groza No. I! — tedaj je zagledal telo, ki je to truplo grel! In — o groza No. II! — na tem telesu je bilo zapisano (oči so dobro videle), da je to telo telo nekega — brezverca!

Blagor očem, ki vidijo globoko! Blagor jim, ker bodo gledale v lepoto dobrote! Toda so tudi zle oči. Te vidijo sam greh. Konec je. Te oči se nikoli ne motijo. Gorje jim, če vidijo — brezverca! Ker — postanejo zaslepljene!...

Zgodilo se je. Zaslepljenost je pobesnela, udarjala na levo in desno, opletala na vse strani s svojo zlo mislijo in besedo, z nehanjem in dejanjem. Ampak ubogo truplo poleg mrzle stene zebe. To je pač življenje, kakršno se vleče že od nekaj pri nas doma.

A ne pomaga vse skupaj nič. Pomladansko sonce sije skozi okna in veseli sončni traki obetajo lepši čas. Tudi to je neke vrste vera!

Splošne vesti

IZJAVA

V 36. številki »Narodne prosvete« je na uvodnem mestu objavljen članek: »Stav JUU povodom formiranja S. h. u. d.«. Pripominjamo, da ta članek ni upravičen do svojega naslova, ker je bil sestavljen brez naše vednosti in objavljen brez našega pristanka.

Oficialno stališče celotne JUU opredeljuje samo sklep upravnega odbora JUU v Beogradu z dne 9. in 10. februarja 1940., naše stališče pa je poleg tega izraženo še v izjavi predsednika sekcije, priobčeni v »Učiteljskem tovarišu« z dne 29. februarja 1940. in v »Narodni prosveti« z dne 7. marca 1940.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje
— sekcija za dravsko banovino v Ljubljani dne 9. marca 1940.

Predsednik: Tajnik:
Metod Kumelj s. r. Drago Supančič s. r.

— Za velikonočne počitnice izpade ena številka Učiteljskega tovariša. Prihodnja številka izide 28. marca.

— Velikonočne počitnice na vseh šolah dravske banovine bodo trajale od vštetelega 21. marca do vštetelega 27. marca. V sredo, 20. marca, bo še pouk, ki se bo spet pričel v četrtek, dne 28. marca.

Vabilo na

REDNO LETNO SKUPŠČINO ZADRUGE
»PEDAGOŠKI TISK«

zadruga z omejenim jamstvom v Mariboru, ki se bo vršila na Veliki petek, dne 22. marca 1940., ob pol 10. uri v Reharjev sobi Nabavljalne zadruge drž. Uslužbencev v Mariboru, Rotovski trg št. 1/I.

Dnevni red:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Imenovanje zapisnikarja in izvolitev 2 overilec zapisnika.

3. Poročila: a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora.

4. Sklepanje o letnem sklepnem računu za poslovno leto 1939. in o porabi poslovnega prebitka.

5. Predlogi in pritožbe o poslovanju v preteklem letu.

6. Reševanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru za poslovanje v poslovnem letu 1939.

7. Zrebanje 2 članov upravnega in 1 člana nadzornega odbora ter po enega namestnika.

8. Volitve dveh članov upravnega in 1 člana nadzornega odbora ter po enega namestnika.

9. Določitve in slučajnosti.

Skupščina pravomočno sklepa, če je navzoča vsaj polovica vseh včlanjenih združnikov. Če bi skupščina ob napovedani uri ne bila sklepčna, se vrši čez pol ure druga, ki veljavno sklepa ne glede na število združnikov.

Maribor - Zavrče, dne 8. marca 1940.

Upravni odbor.

— Praktični učiteljski izpiti bodo pred državno izpitno komisijo v Mariboru v četrtek, 11. aprila.

— Vabilo na zborovanje vse državne in samoupravne uslužbenke, delavce ter upokojence, ki bo v nedeljo, 17. marca 1940., ob 10. uri dopoldne v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica. Dnevni red: 1. Naš gmotni položaj in draginja (referat). 2. Potreba ustanovitve zveze organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev (referat). 3. Resolucija. Poudarimo s polnoštevilno udeležbo, da je rešitev našega gmotnega položaja neodložljiva. — Vsi na zborovanje! Banovinsko društvo državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. — Dravska sekcija udruženja zvanjčnikov finančne kontrole, Ljubljana. — Društvo bano-

vinskih uslužbencev in upokojencev dravske banovine v Ljubljani. — Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana. — Društvo sodnih izvršiteljev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani. — Društvo upokojenega učiteljstva v dravski banovini. — Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani. — Društvo železniških upokojencev v dravski banovini. — Jugoslovensko profesorsko društvo, ljubljanska sekcija. — Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. — Strokovno in humanitarno kulturno udruženje kurjačev državnih železnic in brodov kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana. — Stručno udruženje mašinovoda drž. železnica i brodova kraljevine Jugoslavije, obl. uprava Ljubljana. — Udruženje davčnih uradnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. — Udruženje drž. činovnika računske struke kraljevine Jugoslavije, pododbor Ljubljana. — Udruženje poreskih izvršilca kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. — Udruženje poštnih, telegrafskih in telefonskih zvanjčnikov in služiteljev kraljevine Jugoslavije, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. — Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev, Ljubljana. — Udruženje nastavnika gimnastike. — Udruženje zemljiškoknjižnih činovnika kraljevine Jugoslavije v Zagrebu, sekcija Ljubljana. — Združenje gledaliških igralcev, sekcija Ljubljana. — Združenje učiteljstva meščanskih šol kralj. Jugoslavije, sekcija za dravsko banovino. — Združenje uradnikov PTT stroke kraljevine Jugoslavije, dravska sekcija, Ljubljana. — Zveza organizacij mestnih uslužbencev v Ljubljani. — Združenje železniških uradnikov kraljevine Jugoslavije, oblastna uprava Ljubljana.

— Slovo učiteljskih kandidatov - maturanov na ljubljanskem učiteljskem. Učiteljski študenti iz V. letnika se bodo poslovili od svojih gg. profesorjev, vadniških učiteljev in učiteljic, vadniške mladine, njihovih cenj. staršev in svojih tovarišev s Cankarjevo dramo: »Jakob Ruda«. Prireditev bo v šolski telovadnici na učiteljskem v soboto, dne 16. marca, ob 20. uri. Učiteljsko vabljenjo, da se prireditev udeležijo!

— † Marija Severjeva. V Rogaški Slatini je dne 10. t. m. umrla v 79. letu starosti ga. Marija Severjeva, vdova po mornariškem nadkomisarju. Kmalu po preobratu je prodala svojo vilo v Rogaški Slatini učiteljskim, ki si je v kupljeni vili organiziralo svoj zdraviliški dom. Izgovorila si je kotiček do smrti, polna življenja in veselja do dela pa je upravljal dom do svoje smrti s toliko vnemo in vestnostjo, da si je med učiteljstvom naše banovine pa tudi tovarištvom ostalih predelov naše države pridobila obilo prijateljev. S svojimi gosti je občevala, kakor da so ji prišli ljubi otroci na obisk. Dasi tujega porekla, bila je med našim učiteljstvom povsem udomačena. V terek smo jo pokopali pri Sv. Trojici ob številni udeležbi zastopnikov Učiteljskega zdraviliškega doma, drugega učiteljstva in ostalega občinstva. Naj ji bo sladek počitek, mi ji ohranimo prijazen spomin.

POVERJENIKI

Mnogi poverjeniki zadruge »Pedagoški tisk - Maribor« še niso poslali zadruzi naročilnice za Jurančičevo knjigo:

Srečanja z življenjem in za Majhenovo knjigo:

Izvenšolsko delo.

Prosimo vse tovariše in tovariše, da to nemudoma store, najkasneje pa do 20. marca 1940.

Obveščamo tudi vse tovariše in tovariše, da smo na vsako šolo poslali književni oglas za naročnico. Ob naročilu naj se poslužijo teh naročilnic in subskripcijske cene 12 din. Upravni odbor.

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI bo zborovalo v soboto, 16. marca 1940., ob pol 10. uri v Crenšovcih s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. Spremembe v Učit. organizaciji. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Ilmarja: »Problemi v višji narodni šoli« ali »Nekaj o psihoanalizi«. 4. Posvetovalnica. 5. Slučajnosti. — Tovariši(ce), pokažimo, da nam je nekaj do naše skupnosti in pridimo vsi! Na svidenje! Odbor.

Poročila

+ JUU — ZA SREZ PTUJ je zborovalo dne 17. februarja 1940. v ptujski Mladiki. — Udeležencev 79 = 49 %, kar je ob takem vremenu še vedno velik obisk.

Po čestitki tistim, ki so položili drugi izpit, je predsednik poudaril v uvodu, da vsakokratna poročila podaja na podlagi dopisov, ki jih dobi od sekcije, in da zato članstvo naj to razume kot potrebno za razumevanje trenutne situacije in raznih stanovskih vprašanj.

Sledilo je predavanje upravnika Učit. doma v Mariboru, tovariša Lovšeta, ki nam je v zelo prijetni obliki, tu in tam zabeljeni s humorjem, podal vso zgodovino tega našega doma, vse težave, ki jih je bilo dovolj in nekaj prav zanimivih sličic iz življenja dijakov, sličic, ki bi bile za kakega psihologa obdelave vredne material. Ob koncu je pokazal še razne slike in druge publikacije, ki jih je založil Učiteljski dom.

Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:

1. V zvezi z dopisom o šol. upraviteljih: Za šol. uprav. bi prvenstveno bili postavljeni starejši z dogovorom učit. zbora.

2. Zahtevamo: povišanje prejemkov, zenačenje prejemkov poročenih z neporočenimi, izplačilo 13 plače kot nujno pomoč drž. uradnikom, napredovanje po rangni listi in avtomatsko napredovanje, dokler pa tega ne bo, pa naj bo napredovanje pravično. Pogoji za peto skupino naj odpadejo.

3. Odgovor na zasedanje banskega sveta: 1. Slovensko ljudskošolsko učiteljstvo je bilo na zasedanju bankih svetnikov v Ljubljani tudi letos predmet neobjektivne kritike s pavšalnimi obdolžitvami. Zato reagiramo na to in konstatiramo:

Šola, kot najvažnejša kulturna konstitucija, ne sme in ne more biti podrejena interesom posameznikov, ampak mora služiti le narodu kot osnovnemu temelju vse narodne izobrazbe in kulture. Učiteljstvo, kot edini in pravi predstavnik šole s svojim požrtvovalnim in naporim delom v šoli in med narodom, zasluži ne le objektivnega presojanja in vrednotenja sebe in svojega dela, ampak bi tudi ne smel biti predmet in tarča neobjektivnih in pavšalnih napadov posameznikov, ker to je po svojih posledicah v prvi vrsti v škodo šole in tako tudi lahko bodočnosti naroda.

Zato ponavlja učiteljstvo, zbrano na zborovanju učit. društva v Ptuj, dne 17. februarja 1940., bistvene misli večkrat že ponovljenih smernic vsega slovenskega učiteljstva v sledeči resoluciji:

1. Ker je naše šolstvo javna ustanova, namenjena vsem slojem naroda, ter ga vzdržujejo vsi slovenski davkoplačevalci, naj o njegovi usodi, konkretnih nalogah in smotrih odločajo — na podlagi demokratičnih načel — le poklicni vzgojitelji in starši šolskih otrok, ki so na pravilni in sodobni vzgoji doraščajoče generacije najbolj zainteresirani. V bodoče se naj slovenska prosvetna politika popolnoma loči od kakršnega koli enostranskega politično strankarskega vpliva in pritiska, ker to ni v interesu uspešnega in resničnega prosvetnega ter gospodarskega dviga našega naroda.

2. V soglasju s starši šolskih otrok in v želji, da bo bližajoča se prosvetna decentralizacija in samouprava izvedena v smeri čim večje prilagoditve šolstva resničnim, stvarnim potrebam, pozivamo starše in poklicne vzgojitelje vsch vrst, da takoj pristopijo k javni in stvarni diskusiji o temeljnih načelih za sodobno reformo vsch vrst slovenskega šolstva.

Kot izhodišče za to diskusijo predlagamo sledeče osnove:

3. Ogromno večino našega naroda tvorijo kmetje in delavci, katerih otroci se šolajo le v ljudski šoli. V interesu te večine našega naroda je, da v bodoče posvetimo največ skrbi našemu ljudskemu šolstvu, ki je bilo posebno v gospodarsko najšibkejših in najzanimarnejših krajih najbolj zastopano in zapuščeno — (n. pr. Haloze, Dolenjska in ves severni obmejni pas). Zato se naj v bodoče proračun ljudskega šolstva uporablja izključno za potrebe ljudske šole, ne pa za nastavljanje suplentov po gimnazijah in meščanskih šolah ter za študijske podpore slušateljem višjih pedagoških šol, kot se to danes prakticira.

4. Ljudska šola na podeželju se naj prilagodi resničnim potrebam tamošnjega ljudstva. Zadnji dve šolski leti (7. in 8.) bosta posvečeni na deželi v prvi vrsti praktičnemu gospodarskemu pouku. Od osemnajstega leta dalje naj bo za vse vaške fante obvezna triletna kmečko nadaljevalna zimska šola, za dekleta pa gospodinjski tečaj.

5. V večini podeželskih šol se zaradi pomanjkanja prostorov vrši pouk v prenatrpanih učilnicah, in to dopoldne in popoldne. Ker s tem trpijo zdravstveni in učni uspehi, naj se takoj pristopi k sistematičnemu zidanju in k razširitvi obstoječih vaških šol.

6. Odpravijo naj se monopolski zvezki ter se prepriči prebogostno menjavanje šolskih učnih knjig. Učenci ljudskih šol naj brez izjeme prejemajo v šoli vsa potrebna učila.

7. Naše srednje šole, kakor tudi učiteljske šole, so potrebne smotrno prilagoditve

sodobnim potrebam, pri čemer se naj omogoči čim lažji prestop iz ene vrste šol na druge, kakor tudi brezplačen študij vsem onim, ki kažejo sposobnosti.

8. Vse premetitve učiteljstva naj se izvrše v počitnicah, in sicer tako, da je v začetku šolskega leta vsaka šola polnoštevilno zasedena z učnimi močmi, ki se naj ne premeščajo v teku šolskega leta, ker s tem preveč trpi uspešno šolsko delo. Prazna mesta naj se razpisujejo mesečno.

9. Učiteljstvo je del svojega ljudstva. Vedno smo se zavedali, da so naši interesi v popolnem soglasju z interesi velike večine našega naroda. Zato ponovno priporočamo vsemu učiteljstvu, da se izven šole v še večji meri udejstvuje, predvsem s sistematičnim študijem resničnih gospodarskih in družabnih razmer v svojem šolskem okolišu, ter da na podlagi novih spoznanj in dognanj skuša z delom v gospodarskih organizacijah pomagati predvsem najšibkejšim slojem.

10. V interesu staršev, šole in mladine, kakor vse narodne skupnosti, je, da se v bodoče onemogoči kakršno koli javno in pavšalno sumničenje in blatenje slovenskega učiteljstva, ki se zaveda svoje odgovornosti do doraščajoče generacije in svojega poslanstva v prosvetni in gospodarski skupnosti svojega šolskega okoliša.

11. V interesu šole in sploh narodne prosvete pa je tudi, da se zboljša materialni položaj učiteljstva, ker le gmotno dovolj podprto bo kos svoji težki nalogi, bo obenem moralno oboroženo in se ne bo strahilo niti najtežjih nalog, ker bo nosilo v sebi zavest sigurnosti.

D. Zupančič,

predsednik.

A. Debenak,

tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR - LEVI BREG je zborovalo dne 10. febr. v krčevinski šoli. Od 97 članov je bilo navzočih 66, t. j. 68 %, odsotnost je opravičilo 23 članov. Udeležbo so ovirale zasnežene ceste in poti v tem slabo prometnem obmejnem okolišu.

Predsednik se je pred prehodom na dnevni red spomnil prezgodaj umrlega tov. Froma Slavka, vzornega obmejnega učitelja in nacionalnega borca, čigar spominu so zborovalci vzkljknili: slava! Pozdravil je novovstopivšo tov. Košutnik Matildo, izrazil tov. Terčaku sožalje ob izgubi očeta, tov. Kulovec in Erlihovi pa čestital k položitvi prakt. učit. izpita. Nato je tov. predsednik objavil glavne točke predlogov JUU k novemu fin. zakonu, v katerem so člani pogrešali predlog odprave kuluka, kar pa je zadeva banovine. Tov. Sardoč in Borko sta stavila predloge glede odvzema prve plače in čakanja napredovanja pripravnikov. — Z velikim odobravanjem je bilo sprejeto stališče napram organizaciji sres. šol. nadzornikov.

Sledilo je situacijsko poročilo. Ze v začetku zborovanja je tov. predsednik poročal o korakih JUU za zboljšanje gmotnega položaja učiteljstva in vsega drž. nameščenstva, v kateri akciji je JUU vodila. Znova je treba zahtevati izenačenje prejemkov poročenih učiteljic z onimi učiteljev.

Tov. Horvat kot blagajničar ugotavlja točnejše plačevanje članarine, le nekaj starih dolžnikov še ovira red, ki ga v blagajni moramo upostaviti.

Tov. predsednik pozdravi med zborovanjem došlega prof. tov. Šilha, ki je spregovoril o važnosti Slov. šol. matice in apeliral na večje število njenih članov.

Kakor že več let sem, je treba, da tudi letos obmejno učiteljstvo izpregovori na naslov ravnokar zasedajočega banov. sveta o najbolj perečih obmejno - šolskih in gospodarsko - socialnih potrebah, ki naj bi jih ban. svet upošteval ob sklepanju novega ban. proračuna. Soglasno je bila sprejeta sledeča predstava:

O priliki zasedanja banovinske skupščine dne 12. in 13. t. m. naj se blagovoljivo obravnava in ugodno upošteva sledeče najnujnejše potrebe našega obmejnega šolstva in ljudstva.

A 1. Blagovolite ustreči našim ob enaki priliki predloženim predstavkam glede obmejnega šolstva in učiteljstva iz l. 1937., 1938. in 1939., v kolikor so še nerešene.

2. Pri vsestranski, radi obstoječih razmer potrebni štednji naj v proračunu 1940./41. tvori izjeme obmejno šolstvo, ki mora nadkrijevati ostalo šolstvo.

3. S hvaležnostjo ugotavljamo, da si banovina prizadeva zboljšati naše obmejne šolstvo, ki predvsem pogreša dovolj in primernih šolskih poslopij, oskrbe učil, brezplačne oskrbe šol. potrebščin vsaj za revno deco, učiteljskih stanovanj, odgovarjajočih šol. vrtov, mladinskih in javnih ljudskih knjižnic ter sploh sodobne zunanje in notranje opreme šol, zaradi česar naj se tozadevne postavke v banovinskem in v krajevnih šolskih proračunih obmejnih šol zvišajo.

4. Učiteljstvu v obmejnih srezih so naložene najtežje naloge, ki jih bo zmogla le ob moralni in posebni gmotni podpori (splošne obmejne doklade), kar vse je v rokah višjih činiteljev, ki naj se za to resno zavamejo.

5. Odrediti je treba posebne obmejno šolske ankete ob sodelovanju šolske oblasti, pri katerih bi sres. šolski nadzorniki, zastopniki učiteljstva in drugih razmere poznavajočih ustanov ugotovili najbolj pereče obmejne šolske potrebe.

B. Roko v roki z obrambnim utrjevanjem našega obmejnega ozemlja mora iti gospodarsko-socialno utrjevanje našega obmejnega ljudstva. Zlasti je treba:

1. To ljudstvo rešiti iz gospodarske onemoglosti in socialne bede po načrtnih akcijah, in sicer: a) nuditi mu možnost boljše vnovčevanja njegovih pridelkov in izdelkov. b) Možnost rešitve zadolženih posestev z dose-

Pomladni plašči

in obleke v največji izbiri in po nizkih cenah

MANUFAKTURA
FRAN LUKIČ
Ljubljana, Stritarjeva ul. 9

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 Naša šola in naše učiteljstvo. Pod tem naslovom izhaja v »Domoljubju« že več tednov članek, iz katerega smo že prkrat ponatisnili nekatere ugotovitve. V zadnjih dveh številkah, od 28. februarja in 6. marca, pa prehajajo izvajanja pisca tega članka v obrečevanje in napade na učiteljstvo. Izgleda, da je namen tega članka hujskanje ljudstva proti učiteljstvu.

—1 »Naši kmetjski mladini več strokovne izobrazbe« je naslov daljše razprave v »Jutru« od 10. marca, ki pravi med drugim: »O sedanjem ustroju šole, zlasti šole na deželi, se mnogo govori in piše. Oglašajo se poklicani in nepoklicani kritiki ter iznašajo svoja več ali manj stvarna mišljenja, ki zadevajo bodisi učne načrte, kakor tudi učiteljstvo, ki poučuje na podeželskih šolah. Tako je bila ljudska šola v zadnjem proračunskem banovinskem svetu eden najvažnejših predmetov. Globoko je treba obžalovati izpade nekaterih banovinskih svetnikov nasproti učiteljstvu, ki v ogromni večini pod najtežjimi okolnostmi vrši nalogo kar najvestneje. Tu in tam pa se je oglašil treznejši glas. — Ljudska šola ne more dati kmečki mladini dovolj kmečko strokovne izobrazbe. Ona more dati le nekako splošno izobrazbo in osnovne pojme, na katerih je mogoče graditi nadaljnjo in temeljitejšo izobrazbo. Res je, da ima seda-

nja ljudska šola gotove hibe, napake in pomanjkljivosti, katerim gotovo ni krivo učiteljstvo. Saj se učiteljstvo trudi v okviru predpisanih učnih načrtov dati učencem nekako splošno izobrazbo in jih uvesti v vsa važnejša vprašanja bodočega življenja. Strokovne kmetijske izobrazbe osnovna ali ljudska šola ne more dati, niti niso učenci ljudskih šol v do sedaj predpisani šoloobvezni starosti do vzetni za strokovni kmečki pouk. Tak pouk naj bi dale kmetijsko nadaljevalne, oziroma gospodinjstvo nadaljevalne šole, ki bi morale biti obvezne za vso kmečko mladino.

—1 Ali so hribovske enorazrednice primerne za novince? Pred petimi meseci so bile zadnje namestitve brezposelnih učiteljskih abiturientk. Večina mladih učiteljic je bila nameščenih po visokih hribovskih enorazrednicah, kot n. pr. Razbor pri Slovenj Gradcu, Bele vode, Strojna na Kozjaku itd. Kot novinke brez prakse morajo te mlade začetnice poleg poučevanja otrok od 6. do 15. starostnega leta v več oddelkih, vršiti same še upraviteljske posle ter voditi vsa opravila krajevnega šolskega odbora. Ta službena mesta niso primerna za novince, še manj seveda za novinke brez vsake prakse. Zato so večinoma prošile za primernejša mesta na večrazrednih šolah. — »Večernik«, 4. marca 1940.

Kupujte srečke Drž. razredne loterije
v domači glavni kolekturi

„VRELEC SREČE“

Tudi Vi lahko postanete srečni,
kakor jih je postalo že mnogo,
ki so kupili srečke v srečni kolekturi
„VRELEC SREČE“,
ki ima na zalogi veliko izbiro srečk.

Priporoča se Vam vsem glavna kolektura „Vrelec sreče“,
ALOJZIJ PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova 14

go dolgoročnih brezobrestnih posojil, kar bi najbolj preprečilo prehajanje posestev v tujerodne roke. c) Možnost izjemnih davčnih in olajšav javnih dajatev. č) Možnost zaposlitve s tukaj tako nujnimi javnimi deli, t. j. graditvami cest, poti, mostov itd. v prometno zaprtem Kozjaku, v Slov. goricah, akcija oskrbe pitne vode na Kozjaku, regulacijo Pesnice in pritokov, drenažiranje močvornih dolin i. sl. d) Elektrificirati je večino obmejnih krajev. e) Nuditi je brezplačne ali cenene zgradbe vzornih gnojišč, gnojnih jam, silosov, zdravstvenih domov in sličnih naprav, enako umetnih gnojil, semenskega blaga, plemenske živine, gospodarskih orodij i. sl. f) Nuditi brezplačno ali ceneno zdravniško in živnozdravniško pomoč ter zdravlila. g) Vsestransko podpreti osnivanje združno urejene nakupovanja potrebščin in enakega prodajanja pridelkov, zlasti: živine, vina, mleka in sadja. h) Nuditi čim več poučnih prilik: tečajev, predavanj, knjižnic, radio postajo: Maribor i. sl.

2. V svrhu ugotovitev perečih gospodarskih in socialnih potreb naše meje je sklicati obmejno anketo čimprej v Mariboru.

Tov. Setine - Jasna je izpregovorila navdušujoče besede tovarišicam, bodreč jih k sodelovanju pri ustanovljenem odseku učiteljic. Namesto ankete Kaj govori za in kaj proti kmetijskemu pouku v ljudski šoli je tov. Vauda Mirko podal kratek, toda zgoščen referat »Možnosti pouka o zračni obrambi v ljudski šoli«, ki je danes živo aktualna potreba časa ter je prva naša naloga: Vzgoja volje za samoobrambo! Referat bo priobčen v »Popotniku«. Po referatu se je razvil živahen razgovor, ki je v glavnem potrdil pogoje tega pouka, kot ga je referent stavil na konec svojega poročila.

Društvo je sprejelo predloge, ki jih tu objavljamo le v izvlečku:

1. Bivanje učiteljstva v službenem kraju smatramo za potrebno v interesu službe, zdravja, gmotnega izhajanja in družinske skupnosti učiteljeve, izvedljivo pa bo šele, ko bo ustrezno §§ 29, in 173. zakona o ljudskih šolah.

2. Sekcija naj ukrene vse potrebno za organizacijo nove drž. učit. zveze!

3. Sekcija naj ukrene vse potrebno, da pride do novelizacije urad. zakona!

4. Prav zdaj ob tako težkem pomanjkanju učiteljstva naj JUU energično zahteva izenačenje prejemkov poročenih učiteljic s prejemki učiteljev, t. j. da dobe poročene učiteljice polno drag. doklado, stanarino in kurivo, saj sicer brez drag. doklad ne pridejo v poštev pri morebitnem zboljšanju prejemkov, ravno tako lahko izostane učit. pripravnik, če se zvišajo res. le drag. doklade.

4. JUU naj zastavi vse sile za zboljšanje vsestranskega položaja predvsem obmejnega učiteljstva in šolstva. Povišanje plač vsemu učiteljstvu in redna napredovanja naj bo zdaj glavna borba JUU.

5. Na predlog tov. Andrejčiča se je prvotno odložena volitev skupščinskih delegatov vendar izvedla in sta za delegata izvoljena tov. Vauda in tov. Terčak.

6. Na predlog tov. Sardoča izreka društvo iskreno zahvalo CMD za božične darove obmejni deci in sploh za njeno požrtvovalno delo za našo mejo.

Prihodnje zborovanje bo 6. aprila t. l. Rečnik I., tajnik. Vauda M., predsednik.

+ JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LJUTOMER je zborovalo v soboto, dne 9. marca t. l. Od 123 članov je bilo navzočih 77. Predsednik je v svojem pozdravnem nagovoru poudarjal, da želi sodelovanje učiteljstva pri vzgojnem delu učencev v priči šole, naroda in države. V to svrhu je potrebno, da je učiteljstvo samo vzgojeno, da opusti zaradi lastne osebnosti vsako netovariško govoričenje o stanovskih zadevah. Prenehajo naj osebne obtožbe zaradi morebitnih lastnih osebnih uspehov in prikupljivosti zasebnim za šolo neodločujočim faktorjem.

Pozdravil je g. šol. nadzornika Fr. Korbarja in tov. Zacherla, ki še kljub svoji starosti vedno rad prihaja med mlajše učiteljstvo. Nato se je podalo situacijsko poročilo, v katerem je bilo govora o: a) organizaciji JUU, b) predlogih za finančni zakon, c) premeštitvah po službeni potrebi, č) zaščitni akciji, d) raz-

pisu službenih mest, e) postavljanju šol. upraviteljev, f) napredovanju, g) zvišanju prejemkov, h) uradniški zvezi, i) izpopolnitvi učit. staleža, j) stanarini učiteljic poročenih z neučitelji, k) kontraktualnih učiteljih, l) učiteljih žen. roč. del, m) napadih na učiteljstvo in šolo, n) kuluku in o) o osebni dokladi pri odmeri pokojnine po 1. novembru 1937.

Razni poverjeniki so podali svoja poročila. Sklenilo se je, da se v srezu izvede anketa o socialnem stanju učencev.

Delovni program obsega še deloma delo učiteljskega pokreta, razen tega se določi, da predava v letošnjem letu profesor g. Kocbek Edvard o »Evropski kulturi« in tovariš predsednik Kumelj Metod o »Odstranitvi govornih napak na osnovni šoli«.

Prihodnje zborovanje se vrši 6. aprila t. l. pri Sv. Jurju ob Ščavnici z željo, da se ga udeležijo vsi člani za povzdigo skupnega tovarištva.

Lj. Ivanjšič, preds. Janko Jordan, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO ORMOZ je zborovalo v soboto, 2. marca 1940., v ljudski šoli v Ormožu. Od vpisanih 68 članov je bilo navzočih 43. Tov. predsednik je otvoril zborovanje s posebnim nagovornim, v katerem poudarja, naj bi bila naša zborovanja torišče medsebojnega spoznavanja, gojitve iskrenega tovarištva ter izmenjavanje misli in nazorov o sodobnih pedagoških vprašanjih. Vsakdo je poklican k delu in sodelovanju, da bo naše delo čedalje bolj razgibano in uspešno. Prav posebej apeliram na naše mlajše tovariše in tovarišice.

Česar posameznik ne more doseči, doseže skupnost. Organizacija se bori za stanu dostojno življenje svojih članov, glavno pozornost pa usmerja za dvig ljudske prosvete v korist narodu in domovini.

V situacijskem poročilu nam je tov. predsednik obrazložil razne pereče zadeve, ki se tičejo šolstva, članstva in organizacije.

Sklenjeno je bilo, da naj se v bodoče vabila za šolo ne pošiljajo več na šole, temveč naj se vabilo objavi v »Učit. tovarišu«.

Sledilo je predavanje gosp. sres. šumarkega referenta iz Maribora, in sicer: »Odnosi učiteljstva do našega gozdarstva«. Podal nam je sliko našega gozdnega gospodarstva in njegov pomen za naše razmere.

Opredelil nam je tipe naših kmečkih posestev, po katerih smo spoznali, da tvori pri nas 96 % vseh kmečkih posestev tip po 5—50 hektarjev gozda.

Podal in prikazal nam je važnost gozdov, a tudi važnost pravičnega izsekavanja.

Goličave morajo biti na novo posajene z vrstami, ki so prikladne terenskim prilikam.

Dečji dnevi, ki so uvedeni na naših šolah, naj bodo res pravi dnevi pogozdovanja, dnevi, v katerih se v učencih zbudijo ljubezen do gozdov iz gospodarskega in vzgojnega stališča.

Po podanem zborovanju se je vršila diskusija v zvezi z dečjimi dnevi. Članstvo je pazljivo poslušalo izvajanje gosp. referenta v znak, da je bilo predavanje res zanimivo.

Pri slučajnostih so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Izvoli se društveni poročevalec za dnevno časopisje.

2. V vsakem srezu se naj osnuje ocenjevalna komisija za učiteljska stanovanja na deželi.

3. Draginjski razredi se naj odpravijo, ker je življenje na deželi dražje kakor življenje v mestu. S številkami se lahko dokaže, da je abonma na deželi, kjer ga je sploh dobiti, dražji kakor v mestu.

4. Zvanje šolskega upravitelja se naj uzakoni. Za njegovo najmanj dvakratno zaposlenost od učitelja-neupravitelja se mu naj prizna primerna nagrada.

5. Soglasno je bilo sklenjeno, da se v počastitev spomina vseh v preteklem letu umrlih članov: Rosina Ana, Pinterič Drago, Šijanec Olga, daruje za CMD znesek 300 din iz društvene blagajne.

6. Društvo pristopi kot ustanovnik h »Gledališču mladega rodu« in plača pristopnino 100 din.

Lj. Belšak, preds. Knafelc L., tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOV. KONJICE je zborovalo 17. februarja 1940. Navzočih je bilo 50 članov. — Predsednik je na kratko omenil vse »naše zahteve«, kot stalnost na mestu, korekture premeštitev, upokožitve, avtomatično napredovanje po rangni listi, ureditev položaja upraviteljev; razpis vseh praznih mest, sprememba zakona o uradnikih, o ljudskih šolah in uredbe o disciplinskem postopanju.

Sprejel se je sklep. Ker zaupamo sedanjemu vodstvu naše organizacije in se strinjamo z dosedanjim ustrojem, apeliramo na sekcijo, naj napne vse sile, da ostane organizacija v dosednji obliki, katere centrala naj bo v Beogradu z enotnim vodstvom slovenskih, hrvaških in srbskih učiteljev. Sekcija pa naj sestavi nova, čim manj izpremenjena pravila. — K načrtu za aktivizacijo članstva je treba najprej spoznati socialne razmere dece in kraja, da se na tej podlagi ugotovi najuspešnejši način, kako od pomoči bedi našega ljudstva. Sprejeli so se tozadevni predlogi tov. Sedmaka. Tovariš Marjan je na kratek, a jedrnat način podal razvoj gospodarstva po razvojnih stopnjah človeka in kulture. Izvajal je za zaključek, da naše gospodarstvo ni rentabilno. Na šolo pa ima gospodarstvo slab vpliv. Otroci se z delom obremenjujejo, niso zadostno hranjeni in slabo so oblečeni; vse to kvarno vpliva na pouk. Debata je ugotovila, da učiteljska ne dajo zadostne podlage za gospodarski pouk. Tov. Marjan je obljubil referat in nam bo skusil pokazati pot k izboljšanju položaja našega kmeta.

Tov. Sedmak je v svojem referatu podal napotke, kako naj raziskujemo socialne razmere med učenci svojega razreda. Predsednik poudari: Želimo dognati in zbrati vse vzroke socialne bede podeželja, da bomo lahko predložili merodajnim krogom jasno sliko bede ter nakazali način izboljšanja. Končno je predsednik poročal o trnjevi poti za zboljšanje naših pičlih prejemkov.

Friedl Franjo, zapisnikar.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je zborovalo dne 10. februarja in 9. marca. Prvič v Mariboru, kjer je bilo prisotnih 82 članov, drugič v Račah z 58 udeleženci.

Na prvem zborovanju sta pristopila kot nova člana pripravnik tov. Pečovnik Stanko in Womer Anica iz Frama. Predaval je tov. J. D. Kontler o učiteljski pripravi na pouk. Priprava na pouk je trojna: letna, tedenska in dnevna. Za uspešno pripravo je nujno, da spozna učitelj delovni smoter šole, ki je na vsaki šoli drugačen, da spozna obrazovalno gradivo, ki je sredstvo za doseg smotra. Smoter dosežemo: z duhovno pripravo, s tehničnim delom, ki obsega letni delovni okvir, iz katerega se črpa snov za tedensko pripravo. V tedenskem okviru izdeluje učitelj dnevno pripravo, ki bodi urnik dela in uravnava učni tok. Pravi načrt pa ni lepo spisani papir, ampak zbirka duševnih sil, s katerimi oborožen stopa učitelj v razred med deco. — Predavanje je bilo sprejeto z zadovoljstvom in se je razvila obširna debata, v katero so posegli tovariši in tovarišice: Petrovič, Petrun, Ledinekova, Kašpar, Altova in Firm. Obravnave so se še organizacijske zadeve in SSM.

Drugo zborovanje je bilo posvečeno mladinskim pevskim zborom. Pri otvarjanju zborovanja je tov. predsednik pozdravil tov. Mohorka, upok. šolskega upravitelja v Račah, domačina tov. Schönweta, župana domače občine g. Jožefa Baumana in novega člana tov. Stuhca Jakoba. Za vse pozdrave se je v imenu zbranih prisrčno zahvalil, posebno pa še g. županu, ki je čutil potrebo, da ravno v tem času pozdravi kot zastopnik ljudstva, kot človek od pluga, učiteljstvo. To danes ni ravno običaj, da bi se župan drznil pozdravljati učiteljstvo, ko gotovim krogom ne gre v račun, da bi bila ljudstvo in učitelj blizu, ko je gotovim ljudem naravnost zaželjeno, da se učitelj ne bi razumel z ljudstvom. Tov. predsednik poudarja, da smo tudi učitelji del naroda, da smo izšli iz njega in se ne smatramo za nikake izkoreninjence ter se zavemo svojih dolžnosti. Čas hiti in bo prehitel one, ki žele razdora med narodom in učiteljstvom.

Sklepi:

Članstvo JUU — sresko društvo Maribor desni breg, zbrano na svojem zborovanju v Račah dne 9. marca 1940., odobrava delo akcijskega odbora organizacij državnih uslužbencev v Beogradu za povišanje naših prejemkov. Smatramo, da je njihovo delo, ki je

ekonomski značaja, pravilno in v dobrobit splošnosti. Prosimo, da se naj delo nadaljuje; članstvo vseh organizacij državnih uslužbencev pa naj delo odbora podpre.

Reorganizacija JUU ni aktualna in ne oportuna, ker se JUU ne more več smatrati za edino predstavnico jug. učiteljstva, ko obstoja v državi še druga popolnoma samostojna učiteljska organizacija.

Začasno, do popolne ureditve države od nosno do ukinitve de jure čl. 76. uradniškega zakona, ki je v odst. 1., 7., 8. in 10. de facto že obče prenehal veljati, obstojata v državi dve učit. organizaciji, ki se naj združita kot dve enakopravni organizaciji v Savez učiteljske organizacije kr. Jugoslavije.

Projekt pravil Saveza naj upošteva sedanje stanje prosvetne politike v državi, a mora biti obenem tudi tako prožen, da bo zajel vse eventualne bodoče samostojne učiteljske organizacije.

Po predlogih sekcij JUU, ki konsultirajo mnenje članstva, naj izvršni odbor izdelava projekt pravil SUOKJ, ki ga naj da ponovno v pretres sekcijam in sreskim društvom.

Članstvo zahteva, naj se pokrene tudi ustanovitev vsedravnne uradniške organizacije (pokret je že načrt) oz. vsedravnne organizacije vseh učiteljskih (meščanskošolskih, prof. itd.) združenj v resoru min. prosvete.

Prav zanimiva so bila nekatera vprašanja iz vprašalne skrinjice: Nekatera kažejo, da med nami še ni dovolj tovariškega čuta. Na vprašanje, ali spada v ljudsko šolo strokovni kmetijski pouk, je bilo ugotovljeno iz resnično izraženih želja nekega zbora kmečkih gospodarjev, da naš narod ne želi, da bi ga učiteljstvo učilo orati in sejati, želi pa, da ima učiteljstvo srce, voljo in potrebo našega kmeta razumeti, mu pomagati, z njim čutiti, trpeti in se veseliti.

Prav prijetno je pa presenetil s svojimi izvajanjem o mladinskem pevskem zboru tov. Zorn. Uvodoma je prikazal svoja gledanja o pomenu, namenu in delu v mladinskem pevskem zboru. Svoja izvajanja je sociološko, psihološko in snovno utemeljil. Posebno posečen in uspeh pa je bil praktičen prikaz dela s pevskim zborom. V kratkem času je z deco uvežbal troglasno lažjo narodno pesem, pokazal način dela na piljenju že znanih pesem, za ocvrek pa še dodal par pesmi, ki jih je zapel »mali zbor«. — Obisk je bil bolj pičel in je lahko vsem »cagljivcem« žal, da niso bili prisotni na tem zborovanju.

Petrovič Šimun, preds. Ledinek Miloš, taj.

Preden obesite, oz. kupite nove zavese, si oglejte izložbe trvdke

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Poseben oddelek za linolej, zavese itd.

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Pomladanski plašči,
kostumi, kompleji,
obleke in bluže
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

Elite
Prešernova ulica 7—9
Ljubljana

V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njenih podružnicah v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom. knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

Tudi za učiteljstvo je
Zadruga državnih uslužbencev

za nabavo potrebščin v Ljubljani,
(Nabavljalna zadruga) Vodnikov trg št. 5

Stanovska dolžnost vsega zavednega učiteljstva bi morala biti, da se včlani v to zadrugo in da kupuje v njej vse svoje potrebščine. Deleži po din 100—, vpisnina din 5—. Blago prvovrstno, postrežba točna, cene konkurenčne, ob koncu leta ristorno. — Vpišite se takoj! — Telefon št. 44-21

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!